

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIĘ EUROPEJSKĄ

Ochrona cennych hydrogenicznych siedlisk przyrodniczych i powiązanych z nimi gatunków ptaków

Krzysztof Stasiak
OTOP 2025

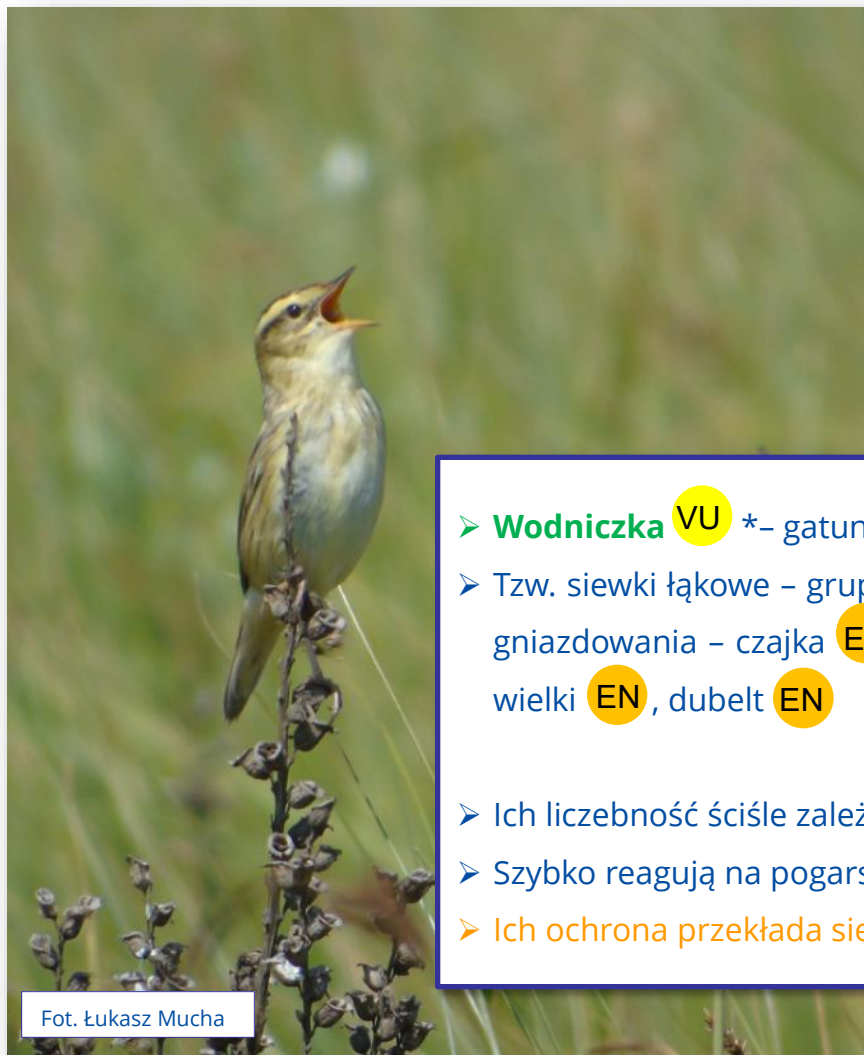
Ptaki priorytetem ochrony w OTOP

Interreg

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

Litwa – Polska

Fot. Łukasz Mucha

- **Wodniczka** **VU** * – gatunek parasolowy dobrze zachowanych torfowisk niskich
- Tzw. siewki łąkowe – grupa ptaków preferujących **otwarte tereny podmokłe** do gniazdowania – czajka **EN**, rycyk **CR**, krwawodziób **NT**, kszysk **VU**, kulik wielki **EN**, dubelt **EN**
- Ich liczebność ściśle zależy od dostępności odpowiednich siedlisk
- Szybko reagują na pogarszanie się i poprawę stanu siedliska
- Ich ochrona przekłada się na ochronę otwartych mokradeł

* - kategorie zagrożenia wg Czerwonej Listy Ptaków Polski (Wilk i in. 2020)

Cele działań

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

- Ochrona przyrody, a w szczególności ptaków prowadzona przez **OTOP** ma kilka celów:
- poprawę stanu zachowania cennych siedlisk przyrodniczych i cennych gatunków ptaków
- odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i przywracanie im właściwego stanu
- zwiększanie świadomości ludzi na temat ochrony przyrody, dzięki czemu sami mogą w niej uczestniczyć
- współtworzenie dobrych warunków prawnych i administracyjnych do skutecznej ochrony przyrody

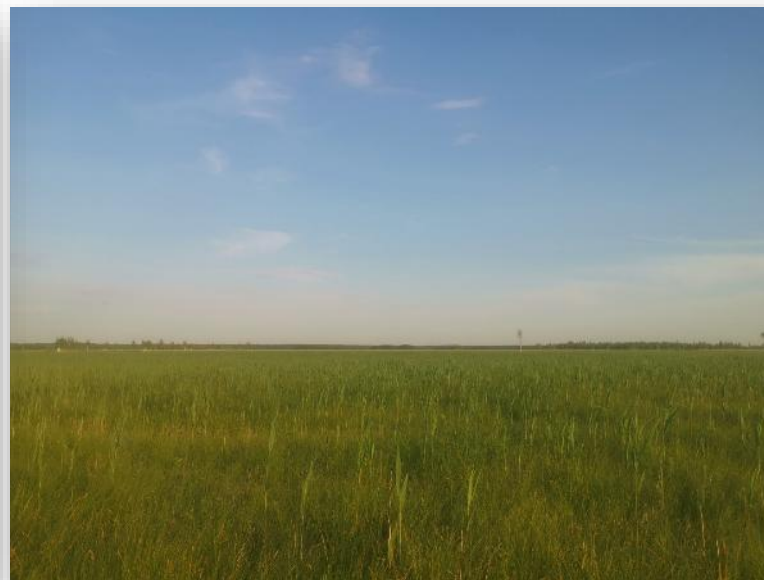
Otwarte siedliska hydrogeniczne w warunkach klimatu Polski

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

- **Torfowiska niskie**, torfowiska przejściowe i torfowiska wysokie, łąki na podłożu torfowym i inne
- **Szczególnie wrażliwe na zmiany poziomu wody, użytkowania i zanieczyszczenia**
- Gdy są w dobrym stanie mają ogromny wpływ na otoczenie – sekwestrację CO₂, utrzymanie poziomu wody, mikroklimat, florę i faunę
- Siedlisko wymagające od zwierząt i roślin szeregu specyficznych przystosowań
- Zagrożone przez zmiany klimatu, melioracje i odwodnienie, zmiany użytkowania, sukcesję

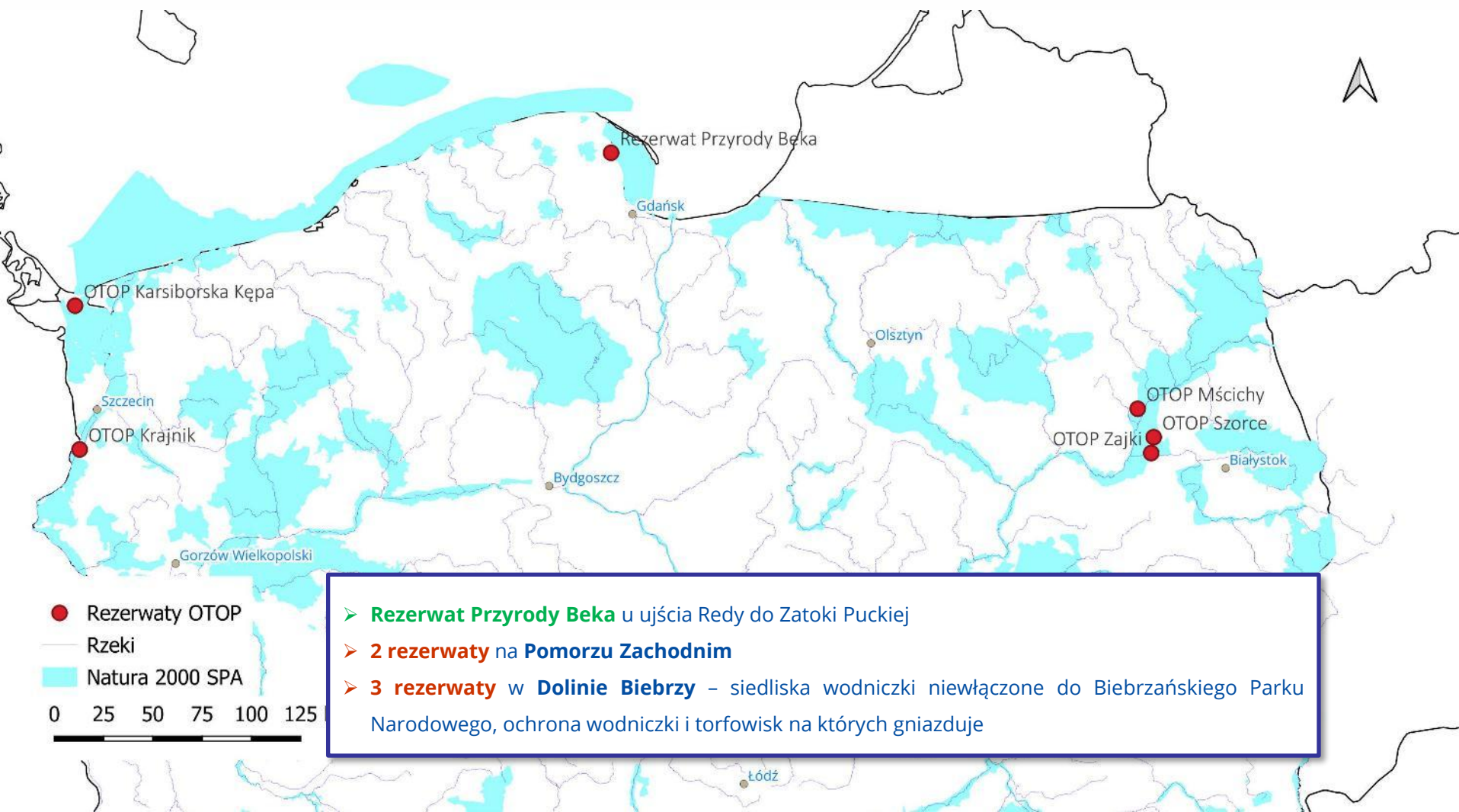
Spółeczne Rezerваты OTOP – priorytet ochrony

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

- **Rezerwat Przyrody Beka** u ujścia Redy do Zatoki Puckiej
- **2 rezerваты** na **Pomorzu Zachodnim**
- **3 rezerваты** w **Dolinie Biebrzy** – siedliska wodniczki niewłączone do Biebrzańskiego Parku Narodowego, ochrona wodniczki i torfowisk na których gniazduje

Rezerwat Przyrody Beka

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

- OTOP zarządza na podstawie długoterminowej umowy **Rezerwatem Przyrody Beka** nad Zatoką Pucką
- Ochrona lęgowych **ptaków siewkowych**, ochrona cennych zbiorowisk roślinnych – **słonaw**
- Wypas koników polskich, ochrona czynna gniazd ptaków siewkowych, odpowiednie koszenie, ograniczanie i kanalizowanie ruchu turystycznego, działania informacyjne
- **OTOPatrol** – grupa wykwalifikowanych wolontariuszy wspierających ochronę rezerwatu

Zachodniopomorskie Społeczne Rezerваты OTOP

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

- **Karsiborska Kępa** – wyspa w delcie wstecznej Świny, przy granicy Wolińskiego Parku Narodowego
 - Ochrona cennych zbiorowisk roślinnych – **słonaw**, ochrona lęgowych i migrujących **ptaków**, historyczne stanowisko **wodniczki**
 - Ekstensywne koszenie, odpowiednie zarządzanie poziomem wody (regulacja dopływu i odpływu wody), monitoring ptaków i działania informacyjne
- **Krajnik** – łąki na podłożu torfowym w dolinie Dolnej Odry, przy granicy planowanego Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry, historyczne stanowisko **wodniczki**
 - Ochrona siedlisk odpowiednich dla **wodniczki** – ekstensywne koszenie i zarządzanie poziomem wody (planowana budowa zastawek ograniczających jej odpływ)

Biebrzańskie Społeczne Rezerваты OTOP

Interreg

Współfinansowany przez
UNIE EUROPEJSKĄ

Litwa – Polska

Fot. Krzysztof Stasiak, Łukasz Mucha

- **Zajki** – przylegający do południowej granicy Biebrzańskiego PN, obejmujący stanowisko **wodniczki** (ok. 5 śpiewających samców)
 - Przygotowana ekspertyza hydrologiczna i oparty na niej plan zarządzania w celu ochrony i poprawy stanu siedlisk wodniczki
- **Szorce** – przy wschodnim skraju Bagna Ławki, część najważniejszego stanowiska **wodniczki** w UE
 - Koszenie w sposób sprzyjający wodniczce, obecnie jedno z najlepiej zachowanych jej siedlisk w Polsce
- **Mścichy** – na zachodnim brzegu Biebrzy, przylega do granicy Biebrzańskiego PN, stanowisko **wodniczki**
 - Koszenie w sposób sprzyjający wodniczce

Ciągła ochrona od lat

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIJĘ EUROPEJSKĄ

Biebrza 2008

Biebrza 2020

Biebrza 2025

- Rezerwat przyrody **Beka** jest pod opieką **OTOP** od 1999 r.
- **Zachodniopomorskie społeczne rezerваты przyrody OTOPI** istnieją od 1993 r., kiedy **OTOP** wykupił ok. 170 ha gruntów i rozpoczął ochronę Karsiborskiej Kępy
- **Biebrzańskie społeczne rezerваты OTOPI** istnieją od ok. 2006 r.
- Dzięki **nieprzerwanej, wieloletniej ochronie** i zarządzaniu udało się odtworzyć i poprawić stan cennych siedlisk przyrodniczych, niejednokrotnie zwiększając ich zasięg
- Takie podejście pozwala na **stabilne zarządzanie** terenem i planowanie zarówno w krótkiej, jak i średniej perspektywie czasowej

Metody ochrony dopasowane do potrzeb i warunków

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIJĘ EUROPEJSKĄ

- **Działania OTOP są dostosowane do potrzeb i warunków w danej lokalizacji**
- **Planujemy** w oparciu o szeroką wiedzę, doświadczenie i wsparcie ekspertów. Stosujemy nowatorskie, autorskie metody
- **Czerpiemy z doświadczeń** własnych i innych, reagujemy na zmiany w otoczeniu (np. gospodarcze)
- **Prowadzimy zabiegi inicjalne** i przywracamy pierwotny, otwarty charakter siedliska, a następnie utrzymujemy ich efekty za pomocą koszenia i wypasu
- **Zarządzamy poziomem wody**, planujemy i realizujemy działania poprawiające uwodnienie siedlisk
- **Współpracujemy** przy tworzeniu przepisów ochrony przyrody na różnych szczeblach
- **Dzielimy się wiedzą i doświadczeniem**

Kompleksowe podejście

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIJĘ EUROPEJSKĄ

- Nasze podejście opiera się na wykorzystaniu **wiedzy** i **doświadczenia** przy planowaniu działań.
- Tam, gdzie jest to potrzebne staramy się uzupełniać je o **opinie ekspertów** z różnych dziedzin
- Pozwala to na przeprowadzenie działań mających **rzeczywisty, pozytywny wpływ na środowisko**

Jaki sens ma tworzenie raportów i opracowań?

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIJĘ EUROPEJSKĄ

- **OTOP** przygotowuje wiele **raportów**, **opinii** i **opracowań** dotyczących zarządzania i odtwarzania siedlisk podmokłych, ochrony cennych gatunków ptaków, opiniuje akty prawne
- Tworzenie takich dokumentów pozwala na **dzielenie się wiedzą** i **doświadczeniem**, **systematyzowanie** i **aktualizację wiedzy** na temat ochrony tych siedlisk
- Publikowane przez nas dane są **cytowane** i **wykorzystywane** przy przygotowaniu przepisów prawa, metodyk, decyzji administracyjnych, jako argument przeciw niewłaściwym działaniom
- **Raporty** (np. dotyczący biomasy, odtwarzania torfowisk) są podstawą **planowania** działań ochronnych przez inne organizacje, **wsparciem** dla rolników, administracji i organów odpowiedzialnych za ochronę przyrody
- Dzięki publikacji tych dokumentów **wiedza nie ginie** i **jest dostępna dla innych**

Interreg

Litwa – Polska

Współfinansowany przez
UNIEŃ EUROPEJSKĄ

Dziękuję za uwagę